

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІМЕНІ Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін факультету забезпечення оперативно-службової діяльності

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Пс 11.2 «ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї»
ОПП «Психологія»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 053 Психологія
Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Психологія сім'ї» є вибірковою дисципліною для курсантів з ОПП «Психологія». Вивчається на 3 курсі упродовж 6-го семестру на кафедрі психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння системи психологічних знань щодо різних аспектів розвитку та функціонування сім'ї, основних понять психології сім'ї, аналіз соціально-психологічної моделі сімейних стосунків, використання отриманих знань у процесі надання психологічної допомоги з профілактики та корекції проблем сімейної взаємодії.

Основні завдання навчальної дисципліни – сформувати цілісну систему знань курсантів з психології сім'ї, що стосуються феномену, загальних засад, методології, структури, функцій, історії розвитку та її провідних сучасних тенденцій; розкрити соціально-психологічні особливості формування та функціонування сім'ї, причин та наслідків патогенних впливів; сформувати уявлення про місце психології сім'ї в контексті інших психологічних дисциплін, зв'язку з іншими суміжними дисциплінами; ознайомити курсантів з основними методами психологічного дослідження сім'ї та із загально-психологічними фундаментальними проблемами, які вирішує психологія сім'ї; сформувати практичні навички та вміння при застосуванні психологічних діагностичних методик, навчитись інтерпретувати результати діагностики відповідно до завдання, складати висновок на основі одержаних результатів.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти програмних результатів навчання, які передбачають здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових, а саме:

ПРН-1 – визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

1. Знати особливості психології сім'ї.
2. Розуміти та інтерпретувати психологічні аспекти сімейного життя та взаємодії.
3. Застосовувати отримані знання у психологічному консультуванні.
4. Аналізувати результати наукових досліджень та впроваджувати у професійній діяльності.
5. Синтезувати значення сучасних психологічних теорій і практики.
6. Оцінювати теоретичні та методичні розробки щодо сімейних психологічних проблем та реалізації шляхів їх вирішення.

ПРН-2 – розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

1. Знати чинники та закономірності розвитку та функціонування психічних явищ подружжя.
2. Розуміти значення та функції сім'ї.
3. Застосовувати способи ефективної роботи з сім'єю та іншими членами родини.
4. Аналізувати наукові підходи щодо вивчення проблем сім'ї.
5. Інтегрувати систему роботи з сім'єю в професійну діяльність.
6. Оцінювати ступінь впливу на розвиток та формування сімейних цінностей.

ПРН-13 – емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності

1. Знати особливості сімейної комунікації та особливості роботи психолога з подружжям та членами родини.
2. Розуміти та інтерпретувати діагностичний інструментарій роботи з сім'єю.
3. Застосовувати отриманні теоретичні та практичні знання у повсякденній та професійній діяльності.
4. Аналізувати досвід науковців щодо вивчення особливостей розвитку сім'ї, сімейних криз тощо.
5. Оцінювати значення кожного члена сім'ї у формуванні сімейних цінностей та формуванні особистості.

ПРН-15 – відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

1. Знати концепції, методи та моделі реалізації особистості як фахівця.
2. Розуміти та інтерпретувати джерела для саморозвитку та самовдосконалення.
3. Застосовувати різноманітні форми та методи професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку для ефективного виконання професійних завдань

ПРН-19 – враховувати специфіку етнічних, соціальних, демографічних й інших особливостей та особливих умов в професійній діяльності

1. Знати особливості та специфіку впливу різноманітних факторів (етнічних, соціальних, демографічних тощо) на життєві цикли сім'є
2. Розуміти всі проблемні моменти щодо формування, становлення та розвитку сімейних цінностей особистості, їх місце та значення в формуванні особистості
3. Застосовувати різноманітні форм роботи, методики, методи, техніки що сприятимуть якісному виконанню професійних завдань офіцера-психолога.

ВИКЛАДАЧ:

Відповідно до форми А-4.03.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Викладання навчальної дисципліни «Психологія сім'ї» здійснюється у тісному зв'язку з такими дисциплінами, як «Загальна психологія з практикумом», «Історія України та української культури», «Соціальна психологія» «Вікова психологія», «Історія психології», «Етнопсихологія», «Психологія спілкування» тощо.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальні аудиторії, мультимедійний проектор, екран, ноутбук, навчальна література з навчальної дисципліни, модульне середовище кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін.

Програмне забезпечення: модульне середовище академії – <https://10.241.24.43/course/index.php?categoryid=23>.

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин																			Форми підсумкового контролю					
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота											Індивідуальна робота							Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік	
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	індивідуальні заняття	*модульний контроль	підсумковий контроль	Усього	реферат	конспект з теми	переклад текстів	розрахункове завдання	курсова робота	контрольна робота					есе
за денною формою навчання																											
3	6	3	90	40	16			16		4				4	22	4	14						4	28		+	
Усього за дисципліну		3	90	40	16			16		4				4	22	4	14					4	28		+		

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН3.2; МН3.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-7	Здатність генерувати нові ідеї, виявляти, ставити та вирішувати завдання у процесі професійної діяльності і практичних ситуаціях	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ЗК-11	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
Фахові компетентності спеціальності		
ФК-1	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-2	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-3	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ФК-11	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ КУРСАНТАМИ

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
ПРН-1	Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-2	Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-13	Емпатійно взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-15	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.
ПРН-19	Враховувати специфіку етнічних, соціальних, демографічних й інших особливостей та особливих умов в професійній діяльності	МН1.1; МН1.2; МН1.3; МН1.4; МН1.5; МН2.2; МН2.3; МН.3.2; МН3.3	МК1.1; МК1.3; МК1.4; МК2.1; МК2.4; МК2.8; МК3.2; МК4.1.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

№ теми	Найменування тем	К-сть годин	Номери, вид занять та кількість годин							Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7			
1	Психологія сім'ї як розділ психології	2	Л2							I	1/1Л(2); 2/1Л(2); 2/2 Сз(2); 3/1Л(2); 4/1Л(2); 4/2 Сз(2);	12
2	Психологія подружніх стосунків прикордонників	4	Л2	Сз2								
3	Психологія сімейного виховання прикордонників	2	Л2							II	5/1Л(2); 5/2 Пз(2); 5/3Пз(2); 6/1Л(2); 6/2Пз(2); 6/3Пз(2);	12
4	Психологічні проблеми функціонування сім'ї прикордонників	4	Л2	Сз2								
5	Діагностичний інструментарій офіцера-психолога	6	Л2	Пз2	Пз2					III	7/1Л(2); 7/2 Пз(2); 7/3 Пз(2); 8/1Л(2); 8/2 Пз(2); 8/3 Пз(2); ДЗ(4)	16
6	Психологічне консультування сім'ї	6	Л2	Пз2	Пз2							
7	Психологічна корекція сім'ї	6	Л2	Пз2	Пз2							
8	Психотерапія сім'ї	6	Л2	Пз2	Пз2							
	Диференційований залік	4	ДЗ4									
	УСЬОГО	40								Усього		40

Умовні позначення: Лекція – Л
 Семінар – Сз
 Практичне заняття – Пз
 Заняття обов'язкові до оцінювання - 2/2Сз(2)
 Диференційований залік – ДЗ(4)

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять, завдань	Кількість годин	Найменування теми та навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	6
3 курс, 6 семестр					
1			12	Психологія сім'ї як розділ психології	
	1	лекція	2	<u>Загальні питання психології сім'ї</u> 1. Психологія сім'ї як наукова галузь. Витоки та тенденції її розвитку. 2. Еволюція сімейно-шлюбних стосунків в історії суспільства. 3. Напрямки у вивченні сімейних відносин.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
		індивід. робота	2 2	1. Виконання реферату за заданою тематикою 2. Конспект з теми: <u>Характеристика сучасної сім'ї</u> 1. Поняття шлюбу та сім'ї. 2. Функції та типологія сім'ї. 3. Динаміка та життєвий цикл сім'ї. 4. Психологія здоров'я сім'ї.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
		самостійна робота	6	1. Актуальність вивчення психології сім'ї, її об'єкт, предмет та завдання. 2. Розвиток шлюбних відносин та їх національні, традиційні та нетрадиційні особливості. 3. Характеристика сім'ї як малої соціальної групи: функціонально-рольова структура, життєвий цикл сім'ї. 4. Тенденції розвитку альтернативних форм шлюбно-сімейних стосунків на сучасному етапі. 5. Місце сім'ї у житті прикордонників.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
2			12	Психологія подружніх стосунків прикордонників	
	1	лекція	2	<u>Функціонально-рольова структура сімейних відносин прикордонників</u> 1. Сутність індивідуальних потреб у шлюбі. 2. Класифікація сімейних функцій та їх характеристика. 3. Класифікація основних ролей у сім'ї. 4. Узгодженість ролевих позицій у сім'ї та особливості спілкування.	[1.1-1.8]; [2.5-2.7]

1	2	3	4	5	6
	2	семінар	2	<u>Порушення структури і функціонування сімейної системи</u> 1. Аналіз соціально-особистісних чинників порушень функціонування сім'ї. 2. Основні ознаки та критерії дисфункціональної і нормально функціонуючої сім'ї.	[1.1-1.8]; [2.5-2.7]
		індивід. робота	2	1. Конспект на тему: <u>Динаміка шлюбно-сімейних стосунків</u> 1. Кризові періоди в розвитку сім'ї. 2. Стадії подружніх відносин. 3. Сімейні правила та межі сім'ї. 4. Подружні конфлікти в сім'ях прикордонників. 2. Есе відповідно тематиці.	[1.1-1.8]; [2.5-2.7]
		самостійна робота	4	1. Статеворольова соціалізація і підготовка до шлюбу. 2. Соціально-психологічна модель сімейних стосунків. 3. Психологічна готовність до сімейного життя. 4. Сімейні цінності, правила, традиції та моделі спілкування в сім'ї. 5. Розлучення як соціально-психологічний феномен.	[1.1-1.8]; [2.5-2.7]
3			12	Психологія сімейного виховання і сім'ях прикордонників	
	1	лекція	2	<u>Роль сім'ї в соціалізації особистості</u> 1. Батьківство. Дитячо-батьківські відносини. 2. Прабатьки в системі сімейних стосунків. 3. Психологічні особливості виховання сиблінгів. 4. Психологічні особливості материнського і батьківського виховання. 5. Психологічні особливості бездітної сім'ї.	[1.1-1.8]; [2.1-2.2]
		індивід. робота	2	1. Виконання реферату за заданою тематикою 2. Конспект з теми: <u>Психологічні особливості сімейного виховання</u> 1. Психологічні особливості неповної сім'ї. 2. Психологічні особливості багатодітної сім'ї. 3. Психологічні особливості сім'ї, що має дитину з функціональними обмеженнями.	[1.1-1.8]; [2.1-2.2]
		самостійна робота	6	1. Дитячо-батьківські відносини в період новонародження та немовляти. 2. Дитячо-батьківські відносини в період раннього та дошкільного віку. 3. Дитячо-батьківські відносини в період молодшого шкільного та підліткового віку. 4. Взаємини батьків з молодими дорослими дітьми та літніми батьками.	[1.1-1.8]; [2.1-2.2] [2.4]

1	2	3	4	5	6
				5. Наслідки деривації батьківської/материнської любові. 6. Психологічна підтримка дитини.	
4			12	Психологічні проблеми функціонування сім'ї прикордонників	
	1	лекція	2	<u>Кризові періоди шлюбно-сімейних стосунків</u> 1. Характеристика сімейних криз. 2. Різновиди сімейних криз. 3. Подолання кризової ситуації.	[1.2]; [1.6]; [2.6]; [2.9]
	2	семінар	2	<u>Основні проблемні зони сучасної сім'ї</u> 1. Порушення механізмів інтеграції сім'ї. 2. Порушення міжособистісної комунікації в сім'ї: види і причини виникнення. 3. Психологічні проблеми повторних шлюбів.	[1.2]; [1.6]; [2.6]; [2.9]
		індив. робота	2 2	1. Есе відповідно тематиці. 2. Конспект з теми: <u>Сім'я як джерело психологічної травматизації особистості</u> 1. Проблема розподілу влади в сім'ї. 2. Зміна гендерних ролей. 3. Проблеми неповної сім'ї.	[1.2]; [1.6]; [2.6]; [2.9]
		самостійна робота	4	1. Деформації сімейного функціонування. 2. Функціонально нестабільна сім'я. 3. Дисфункціональна сім'я. 4. Проблема інтимних стосунків подруччя. 5. Етапи та механізми паталогічного наслідування.	[1.2]; [1.6]; [2.6]; [2.9]
5			10	Діагностичний інструментарій офіцера-психолога	
	1	лекція	2	<u>Особливості діагностики сімейних відносин</u> 1. Принципи сімейної діагностики. 2. Визначення подружньої сумісності та рівня задоволення шлюбом. 3. Особливості діагностики сімейних відносин.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
		індив. робота	2	Конспект з теми: <u>Діагностичні техніки визначення проблемного поля сім'ї</u> 1. Процедура застосування методу М. Боуена «Генограма». 2. Процедура застосування проективного тесту В. Сатир «Скульптура сім'ї». 3. Процедура застосування методу «Сімейний простір» та ін.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]

1	2	3	4	5	6
	2	практичне заняття	2	<u>Методики діагностики шлюбних стосунків.</u> 1. Опитувальник «Аналіз сімейних стосунків» Е. Ейдемільера та В. Юстицького. 2. Опитувальник «Діагностика міжособистісних стосунків» Т. Лірі. 3. Опитувальник «Сімейні ролі». Методика «Аналіз сімейної тривоги». 4. Методика «Реакції подружжя на конфлікт».	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
	3	практичне заняття	2	<u>Методики діагностики батьківських стосунків</u> 1. Методика діагностики батьківських установок і реакцій «PARY». 2. Методика визначення батьківського ставлення Варги-Століна. 3. Проективна методика «Малюнок родини» та її модифікації.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.10]
		самостійна робота	2	1. Процедура застосування проективного тесту «Малюнок сім'ї». 2. Процедура застосування методу О. М. Цільмак «Побудуй дім». 3. Процедура застосування методу О. М. Цільмак «Зернятко».	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9-2.10]
6			10	Психологічне консультування сім'ї	
	1	лекція	2	<u>Сімейне консультування та його особливості</u> 1. Специфіка сімейного консультування. 2. Стадії сімейного консультування. 3. Моделі сімейного консультування.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
	2	практичне заняття	2	<u>Функції сімейного консультанта та його професійна позиція</u> 1. Сімейний консультант: особистість і діяльність. 2. Мета і завдання сімейного консультанта. 3. Принципи психологічного консультування сім'ї.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
	3	практичне заняття	2	<u>Види і моделі психологічного консультування сім'ї</u> 1. Консультування подружньої пари. 2. Індивідуальне консультування членів сім'ї.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
		індив. робота	2	Конспект з теми: <u>Діагностичні техніки визначення проблемного поля сім'ї</u> 1. Процедура консультування з приводу конфліктів в сім'ї. 2. Процедура консультування одного з членів сім'ї з приводу розлучення. 3. Процедура консультування з приводу втрати близької людини.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9-2.10]

1	2	3	4	5	6
		самостійна робота	2	1. Методи та техніки роботи консультанта з сім'єю. 2. Соціально-психологічна допомога сім'ї на різних стадіях дезорганізації стосунків і після розлучення.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
7			10	Психологічна корекція сім'ї	
	1	лекція	2	<u>Особливості психологічної корекції сімейних стосунків</u> 1. Види, форми та завдання психологічної корекції сім'ї. 2. Напрями та механізми психологічної корекції сімейних стосунків. 3. Принципи психокорекції сімейних і подружніх стосунків.	[1.1-1.8]; [2.5-2.6]; [2.7]; [2.9]; [2.10]
		індивідуальне завдання	2	Конспект на тему: <u>Методи, форми роботи із сім'єю</u> 1. Специфічні форми сімейної психологічної корекції. 2. Форми та методи психологічної корекції сім'ї.	[1.1-1.8]; [2.5-2.6]; [2.7]; [2.9]; [2.10]
	2	практичне заняття	2	<u>Специфічні форми та методи психологічної корекції сім'ї</u> 1. Казки, оповідання, історії як засоби використання метафори у психокорекційній роботі з подружжям і сім'єю. 2. Методика психологічної діагностики і корекції конфліктного спілкування в сім'ї В. А. Смахова. 3. Техніка «Сімейна нарада».	[1.1-1.8]; [2.5-2.6]; [2.7]; [2.9]; [2.10]
	3	практичне заняття	2	<u>Діагностика проблемних сімейних питань</u> 1. Техніка «порожнього стільця». 2. Методика «Конструктивна суперечка». 3. Методика подружній договір». 4. Техніка «Подружня конференція».	[1.1-1.8]; [2.5-2.6]; [2.7]; [2.9]; [2.10]
		самостійна робота	2	1. Сутність та зміст психологічної корекції сім'ї. 2. Підготовка психолога до проведення психологічної корекції у родині.	[1.1-1.8]; [2.5-2.6]; [2.7]; [2.9]; [2.10]
8			8	Психотерапія сім'ї	
	1	лекція	2	<u>Психотерапія як один з різновидів роботи із сім'єю</u> 1. Наукові психологічні підходи та напрямки сімейної психотерапії. 2. Техніки та моделі сімейної психотерапії. 3. Проблема показань до сімейної психотерапії та доцільність її застосування.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]

1	2	3	4	5	6
	2	практичне заняття	2	<u>Особливості проведення сімейної психотерапії</u> 1. Загальна схема процесу сімейної психотерапії. Сімейна психотерапія М. Боуена. 2. Робота з сім'єю в рамках системного підходу Б. Хеллінгера. 3. Особливості застосування ігрової сімейної терапії. 4. Комунікативно-поведінкова модель сімейної психотерапії.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
	3	практичне заняття	2	<u>Принципи, методи, техніки та прийоми сімейної психотерапії</u> 1. Трансакційна модель сімейної психотерапії. 2. Особливості застосування арт-терапії. 3. Аналітична психодрама в сімейній терапії.	[1.1-1.8]; [2.6]; [2.9]
		самостійна робота	2	1. Психотерапевтична модель, що ґрунтується на досвіді. 2. Гештальт-терапія сім'ї. 3. Поведінкова психотерапія. 4. Стратегічна психотерапія.	[1.1-1.8]; [2.1-2.10]
Диференційований залік			46		
Разом аудиторних годин за семестр			40		
Усього за дисципліну			90		

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Базова література

- 1.1. Психологія сім'ї та шлюбуб таблиці, схеми, коментарі : навчально-наочний підручник / за заг. ред. О. М. Цільмах. Київ: Видавництво Ліра-К. 2020. 266 с.
- 1.2. Ушакова І.М. Психологія сім'ї: конспект лекцій. Харків, 2017. 83 с.
- 1.3. Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб. Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2015. 136 с.
- 1.4. Горецька О., Сердюк Н. Психологія сім'ї: навч. посіб. Бердянськ: Видавець Ткачук О.В., 2015. 216 с.
- 1.5. Марценюк М.О. Психологія сім'ї: опорний конспект лекцій. Мукачево: Вид-во МДУ, 2016. 94 с.
- 1.6. Потапчук Є.М. Кризи сімейного життя та як їх подолати : довідник сімейного психолога. Хмельницький : ХНУ, 2014. 35 с.
- 1.7. Федоренко Р.П. Психологія сім'ї: навч. посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. 364 с.
- 1.8. Седих К.В. Психологія сім'ї : навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2015. 192 с.

2. Додаткова література

- 2.1. Барнс Р. Як вітчиму стати батьком. Львів: Свічадо, 2014. 190 с.
- 2.2. Гончаров В. Л. Батько – особлива посада: роль батька в становленні особистості. Київ: Шк. світ, 2010. 164 с.
- 2.3. Кісарчук З. Г. Психологічна допомога сім'ї: навч. посіб. Київ: Главник, 2006. 128 с.
- 2.4. Столярчук О.А. Вплив сім'ї на формування самооцінки дитини. Розвиток особистості в умовах трансформаційного суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 13 грудня 2012 року). Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка. 2012. С. 423-426.
- 2.5. Ткаченко В. Є. Благополуччя подружніх відносин і його психологічні детермінанти: теоретичний аналіз. Наука і освіта. – 2010. – № 3. – С. 113– 116.
- 2.6. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї : курс лекцій. Київ: МАУП, 2001. 96с.
- 2.7. Корольчук М.С. Психологія сімейних взаємин. Київ: Ніка-центр, 2011. 296 с.
- 2.8. Крамченкова В.О. Психологія сім'ї. Харків: вид-во «Новое слово», 2010. 238 с.
- 2.9. Помиткіна Л.В., Злагодух В.В., Хімченко Н.С., Погорільська Н.І. Психологія сім'ї: навч. посіб. Київ: Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 270 с.
- 2.10. Психологія сімейних взаємин : навч. посіб. / М.С. Корольчук та ін.; за заг. ред. М.С. Корольчука. Київ: Ніка-Центр, 2012. 296 с.

3. Інформаційні ресурси в Інтернеті (Інтранеті)

1. Модульне середовище навчання – 10.241.24.9.
2. Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
3. Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>
4. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія»
5. <http://chitalka.info/psy.html>. Вісник психології і соціальної педагогіки
6. http://psych.kiev.ua/nma-referats/fla_refers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html
7. БД Освіта. ua. — <http://osvita.ua/school/psychology>.
8. Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.
9. Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне рубіжне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення <https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-12.01.-.pdf>.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлені терміни. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній на заняттях з будь-якої причини, він/вона відпрацьовують навчальні питання та завдання в часи самостійної підготовки та у встановлені викладачем терміни обов'язково звітують про опанування ними навчального матеріалу. Курсанти, які пропустили більше 30% з тих занять, де було передбачено оцінювання, одержали середньоарифметичну з поточних оцінок нижче 2,60, тобто менше 70% позитивних оцінок від загальної кількості, не відзвітували за індивідуальну та самостійну роботу, до семестрового контролю не допускаються.

У разі коли курсант не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, завчасно, але не пізніше трьох робочих днів до складання семестрового контролю, рішенням кафедри йому встановлюється індивідуальний термін ліквідації заборгованості. Якщо курсант (слухач, студент) не ліквідує заборгованість у визначений кафедрою термін, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності, в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС. При повній відсутності позитивних поточних оцінок, за визначені звітності, і не ліквідації заборгованості у визначений кафедрою термін, курсанту (слухачу, студенту) курс з навчальної дисципліни не зараховується і в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «недопущений» за національною шкалою, 17 балів за 100-бальною шкалою і F за шкалою ЄКТС. В такому випадку курсант (слухач, студент) представляється на засідання Вченої ради факультету, академії і йому пропонується пройти повний курс повторно. У разі відмови розглядається питання про його відрахування з академії.

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
 - дотримання норм законодавства про авторське право;
 - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А

Методи навчання та методи контролю навчальних досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Традиційні методи навчання	
МН 1.1	Усне викладення навчального матеріалу (<i>розповідь, пояснення, лекція</i>)
МН 1.2	Обговорення матеріалу, що вивчається (<i>бесіда, дискусія, брифінг, диспут</i>)
МН 1.3	Наочні методи (<i>ілюстрація, демонстрація</i>)
МН 1.4	Практичні методи (<i>лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи</i>)
МН 1.5	Методи самостійного та індивідуального навчання (<i>рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький</i>)
2. Активні методи навчання	
МН 2.1	Ігрові (<i>професійні ігри, професійний тренінг</i>)
МН 2.2	Неігрові (<i>аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу</i>)
МН 2.3	Неімітаційні (<i>групова дискусія, індивідуальні практикуми, метод ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять</i>)
3. Інтерактивні методи навчання	
МН 3.1	Інтерактивні методи в малих групах
МН 3.2	Інтерактивні методи в великих групах
МН 3.3	Інтерактивні методи під час самостійної роботи

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
МК 1.5	Виконання нормативу
МК 1.6	Виконання вправи
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
МК 2.9	Виконання нормативу
МК 2.10	Виконання вправи
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
МК 3.4	Виконання нормативу
МК 3.5	Виконання вправи
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний
МК 4.5	Практичний